

Vattenföretag

Muddring
i samfällt vattenområde 766-405-876-1
i anslutning till fastighet 766-405-7-34
Horsvik, Sottunga

Beslut

Ovan angivna vattenföretag kan utföras under förutsättning att nedanstående instruktioner och miljöskyddslagstiftningen i övrigt iakttas.

ÅMHM kan förelägga om ytterligare krav, avbryta verksamheten eller kräva att skada avhjälps om verksamhetsutövaren försummat sina skyldigheter enligt lag eller myndighetens instruktioner.

Instruktioner och föreskrifter

1. Vattenföretaget får inte utföras under tidsperioden 15 april-31 augusti. Ifall deponering görs i vattenområde ska åtgärden utföras under perioden 1 oktober till och med 31 mars.
2. Siltgardiner eller andra skyddsåtgärder ska användas för att förhindra att grumlingen negativt påverkar ålgräs- och kransalgssamhällen som har observerats i det direkta närområdet.
3. I det fall att muddermassorna deponeras i vattenområde ska det utföras av samma aktör och på samma plats som angivits för deponering i samband med landskapsregeringens farledsmuddring med miljötillstånd ÅMH-Pn 4/23.
4. I det fall att muddermassorna placeras på land ska det utföras på ett sådant sätt att de inte riskerar att spridas till vattenmiljön.

Motivering

Sökanden avser att öka djupet vid strand för att återskapa framkomlighet med båt och den totala arealen på vattenarbetet är enligt ansökan maximalt ca 360 m². Muddermassorna består enligt ansökan huvudsakligen av dy och planeras att deponeras i vattenområde 766-405-876-1 i samband med landskapsregeringens farledsmuddring på deponiplats i enlighet med miljötillstånd ÅMH-Pn 4/23. I annat fall tas muddermassorna upp på land och placeras på sökandes fastighet på

ett sådant sätt att de inte kan spridas i eller till vattenområdet. Muddringen planeras att utföras efter 01.10.2023 med hjälp av samma aktör som genomför landskapsregeringens farledsmuddring. Sökanden har inhämtat godkännande från samfälligheten. Bilaga 1 innehåller två kartor från landskapsregeringens miljökontrollprogram knutet till farledsmuddringen, som visar observationer av skyddsvärd undervattensvegetation i anslutning till aktuell muddring och farledsmuddring.

ÅMHHM har granskat ansökan och funnit grundad anledning att pröva verksamhetens laglighet, samt för att minska verksamhetens negativa miljöpåverkan beslutat att meddela instruktioner enligt 15 och 24 §§ i landskapslagen (2008:124) om miljöskydd. För att trygga att ändamålet med verksamheten nås med minsta möjliga negativa miljöpåverkan, utan att denna miljöhänsyn blir oskälig, har ÅMHHM meddelat instruktioner i syfte att förebygga och begränsa verksamhetens negativa miljöpåverkan.

Kulturbyrån konstaterar att inga antikvariska hinder för arbetet föreligger. Fiskeribyran har ingen synpunkt på muddringen. Eftersom en inventering genomförd 2021 påvisat förekomst av ålgräsängar samt kransalgssamhällen i den aktuella muddringens direkta närområde begärdes ett utlåtande från miljöbyrån. I utlåtandet beskrivs ålgräsets och kransalgernas ekologiska roll, hotstatus samt förhållande till åländsk och internationell lagstiftning. Utlåtandet lägger bland annat vikt vid 4 kap. 7 § vattenlag (1996:61) för landskapet Åland som beskriver utövarens skyldighet att vidta skäliga skyddsåtgärder för att avhjälpa eller förebygga försämrade vattenkvalitet. I utlåtandet meddelas att just ålgräs och kransalger utgör specifika kvalitetsfaktorer i bedömningen av vattenkvalitet och att särskild hänsyn därför bör tas, med tanke på ovannämnda lagstiftning. För att skydda denna vegetation rekommenderar miljöbyrån siltgardiner eller annan möjlig skyddsmetod som bubbelridåer eller spontning.

Instruktion 1 motiveras med att grumlande och bullrande arbeten i sjöar och kustvatten ska undvikas under tidsperioden 15 april - 31 augusti framförallt på grund av att den biologiska aktiviteten (fisklek och fåglars häckning) då är stor. Därtill är perioden kännetecknande för rekreation och friluftsliv. Genom en generell förbudsperiod kan skador på ovan angivna intressen märkbart reduceras. Kostnaderna för den begränsning i muddrings- och grävningsarbeten som förbudsperioden medför är inte oskäligt stora i förhållanden till den nytta de medför. Detta med stöd av 4 kap. 1 och 4 §§ vattenlag (1996:61) för landskapet Åland och rörande buller med stöd av 24 § landskapslag (2008:124) om miljöskydd. Tidsramarna för deponering av muddermassor i vattenområde ges med stöd av 3 § landskapsförordning (2006:124) om hantering av jord- och muddermassor.

Instruktion 2 motiveras med att förekomsten av ålgräs och kransalger kräver skyddsåtgärder på grund av känslighet för uppgrumling och på grund av dess

betydande roll i undervattensekosystem, bland annat som lekområden för fisk. Ålgräs är en marin kärlväxt som växer på sandiga bottenar och ingår som en undertyp till naturtypen sublittoral sandbankar och är därmed ett utpekat habitat i art- och habitatdirektivet. Ålgräs finns även upptaget i HELCOM:s lista över hotade arter och habitat samt inkluderat i det generella skydd som följer av Helsingforskonventionen. Ålgräs är känsligt för grumling eftersom det leder till sämre ljusförhållanden och till sedimentering på bladen vilket minskar plantans möjlighet att ta upp syre ur vattnet. Hur känsligt ålgräset är för uppgrumling och försämrade ljusförhållanden beror dock till stor del på vattentemperaturen. Eftersom metabolismen och behovet av ljus och syre sänks vid lägre temperaturer är ålgräs mindre känsligt för dåliga ljusförhållanden när vattentemperaturen är låg. Kransalger är storvuxna grönalger som växer på grunda mjukbottenar där de kan bilda vidsträckta täta ängar. Ängarna är viktiga livsmiljöer för många djur men kransalgerna suger också upp näringsämnen vilket gör vattnet klarare. Kransalgsängar klassas som en starkt hotad naturtyp i Finland och är känsliga för övergödning, muddring och båttrafik.

Enligt ÅMHHM:s principbeslut för muddring och grävning i vattenområde ska siltgardiner alltid användas vid muddring i skyddsvärda områden. Gardinerna ska sluta tätt mot botten och i särskilda fall kan dubbla gardiner krävas. Landskapsregeringen har i samband med farledsmuddringen inkluderat både siltgardiner och grumlingsvärde som möjliga skyddsåtgärder och ÅMHHM bedömer att båda alternativen är möjliga eftersom verksamhetsutövaren planerar att stänga av farledsområdet samt vattenområdet som påverkas av entreprenadarbetena under entreprenadtiden. Mycket talar för att montering av siltgardin mellan de skyddsvärda objekten och muddringsområdet på ett effektivt sätt kan förhindra spridning av sediment. Denna metod är att föredra ifall montering är möjligt.

Enligt 2 kap. 9 § vattenlag (1996:61) för landskapet Åland har var och en rätt att undanröja hinder som uppslamning eller grund med nödvändig åtgärd om denne lider men av hindret. I samma paragraf påpekas dock att kravbestämmelserna i 4 kap. 1–4 §§ ska följas och att åtgärden inte får strida mot sådan kvalitetsnorm eller vattenförbättringsplan som avses i 5 kap. I kravbestämmelsen under 4 kap. 2 § konstateras att vattenföretag inte får utföras om det i något vattenområde kan försvåra uppfyllandet av kvalitetsnorm eller andra krav för vattenkvalitet som föreskrivs i 5 kap. Eftersom den aktuella muddringen bedöms kunna påverka de lokala ålgräs- och kransalgsbestånden negativt och eftersom dessa är listade som kvalitetsfaktorer i landskapsregeringens klassificering av vattenkvalitet, bedömer ÅMHHM skyddsåtgärderna under instruktion 3 som nödvändiga. Kostnaderna för skyddsåtgärderna är inte oskäligt stora i förhållanden till den nytta de medför. Detta med stöd av 4 kap. 1 och 4 §§ vattenlag (1996:61) för landskapet Åland.

Instruktion 3 motiveras med att deponering av muddermassor i vattenområde ska

undvikas så långt det är möjligt, enligt 3 § landskapsförordning (2006:124) om hantering av jord- och muddermassor. I detta specifika fall innehar landskapsregeringen ett miljötillstånd (ÅMH-Pn 4/23) för farledsmuddringen i vilket ett angivet deponiområde har tagits fram efter provtagning. I det nämnda miljötillståndet uppgår muddringsmassorna till ca 14 690 m³. Den aktuella muddringens volym uppgår till ca 360 m³ vilket innebär ett tillskott på ca 2,5 % till farledsmuddringens muddermassor. Detta tillskott bedöms vara av den storlek att samma deponiområde kan användas.

Instruktion 4 motiveras med att muddermassor, i enlighet med 3 § 2 mom. landskapsförordning (2006:124) om hantering av jord- och muddermassor, ska placeras på land på ett sådant sätt att massorna inte riskerar spridas till vattenmiljön. Ifall massorna placeras inom området på ett sådant sätt att de riskerar att nås av högvatten ska dessa skyddas med geotextilduk eller motsvarande för att inte riskera att spridas till vattenområde.

Information

De föreskrivna instruktionerna följer även av ÅMHH:s principbeslut för muddring och grävning i vattenområde. Principbeslutet bifogas.

Ifall maritima lämningar påträffas ska arbetet avbrytas och landskapsregeringens kulturbyrå kontaktas.

Bakgrund

07.03.2023. Sökanden inkom med en ansökan om miljögranskning av muddring i samfällt vattenområde 766-405-876-1 invid sin fastighet 766-405-7-34 i Horsvik, Sottunga.

08.03.2023. Ärendet tillkännagavs allmänheten genom elektronisk publicering på ÅMHH:s hemsida.

26.04.2023. Inkommen komplettering.

27.04.2023. Inkommen komplettering.

04.05.2023. Inkommen komplettering.

11.05.2023. Sakkunnigutlåtande från Ålands landskapsregering.

Avgift

För beslutet uppbärs en avgift om 560 euro enligt avgiftstabell 1 i Ålands landskapsregerings beslut om taxa för Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet. Taxan finns på amhm.ax/avgifter.

Besvär

Besvärsanvisning bifogas.

Beslutet justeras omedelbart.

För Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet

Ted Waleij Slight
Miljöskyddsinspektör
Beslutande

Bilagor

1. Observerade skyddsvärda arter i anslutning till aktuell muddring och farledsmuddring.
2. Principbeslut för muddring och grävning i vattenområde
3. Besvärsanvisning
4. Faktura (ej vid e-faktura)

För kännedom

Ålands landskapsregering, Miljöbyrån, PB 1060, 22111 Mariehamn